

POSTANOWIENIE

18 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 18 maja 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku M. O.

z udziałem T. J., R. W., R. W.1, P.W., B. C., J. T., A. T., Z. T., Z. T.1, Ł. T.
oraz z wniosku D. O.

z udziałem T. J., R. W., R. W.1, P.W., B. C., J. T., A. T., Z. T., Z. T.1, Ł. T.
o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej D. O.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Słupsku

z 23 kwietnia 2021 r., IV Ca 784/20,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od D. O. na rzecz T. J. koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 1.350 zł (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt).**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 2 października 2020 r. Sąd Rejonowy w Słupsku oddalił wnioski M.O. i D.O. o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie z dniem 19 lipca 2017 r. własności bliżej opisanej zabudowanej nieruchomości położonej w miejscowości W. (KW nr [...]). Apelacja wnioskodawców została oddalona postanowieniem Sądu Okręgowego w Słupsku z 23 kwietnia 2021 r. Wnioskodawca D. O. wniósł skargę kasacyjną od tego orzeczenia, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Skarżący wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie przez Sąd drugiej instancji prawa materialnego oraz kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa procesowego. Sąd nie wziął bowiem pod uwagę, że wnioskodawczyni M.O. w momencie upływu okresu zasiedzenia przedmiotowej nieruchomości pozostawała w związku małżeńskim z M.O.1; tym samym wystarczające było ustalenie samoistnego posiadania przedmiotu zasiedzenia przez jednego małżonka, zaś sam fakt zależnego posiadania przez jednego z małżonków nie przesądzał o zależnym posiadaniu drugiego z małżonków (ojca skarżącego). Wobec pojawienia się okoliczności świadczących o wadliwym sformułowaniu wniosku o zasiedzenie Sąd drugiej instancji powinien był zwrócić uwagę wnioskodawczyni na ewentualną potrzebę modyfikacji wniosku w tym zakresie. Według skarżącego, uchybienia te mają charakter fundamentalny, wpływają bowiem na jego sytuację prawną w zakresie, w jakim żądał doliczenia do okresu własnego posiadania nieruchomości wskazanych okresów posiadania poprzednich posiadaczy (rodziców).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynie objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nakłada na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej

postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy. Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

We wniosku o przyjęcie skargi D.O. nie przytoczył konkretnych przepisów prawa, których rażące naruszenie miało skutkować oczywistą zasadnością skargi. Pominął, że w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko zgodnie z którym, objęcie nieruchomości (jej części) w posiadanie za zgodą właściciela, chociażby była ona jedynie dorozumiana, a następnie posiadanie nieruchomości w zakresie przez właściciela określonym lub tolerowanym, świadczy z reguły o posiadaniu zależnym (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2012 r., I CSK 360/11; z 20 września 2012 r., IV CSK 41/12 i z 12 kwietnia 2019 r., I CSK 368/18.). Stanowisko to zachowuje aktualność zwłaszcza w sytuacjach, w których to posiadanie ma źródło w relacjach rodzinnych, ponieważ odmienne podejście mogłoby prowadzić do łatwego pozbawienia właścicieli przysługujących im uprawnień (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 marca 2013 r., II CSK 462/12). Wprawdzie zależny charakter posiadania może ulec zmianie na posiadanie samoistne, jednak przekształcenie takie nie może ograniczać się do subiektywnego nastawienia posiadacza, lecz musi znaleźć odzwierciedlenie w konkretnych i dających się osadzić w czasie zewnętrznych aktach władztwa, stanowiących manifestację właścicielskiego nastawienia posiadacza względem otoczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 października 2015 r., I CSK 885/14). Ocena prawna wyrażona przez Sąd Okręgowy nie tylko korespondowała ze wskazanym kierunkiem orzeczniczym, ale także – wbrew twierdzeniom skarżącego – z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika, że kwalifikację posiadania wnioskodawcy i jego poprzedników jako posiadania zależnego, Sąd Okręgowy odniósł do obojga rodziców wnioskodawcy. W świetle dokonanych przez

Sądy *meriti* ustaleń faktycznych, którymi Sąd Najwyższy jest związany w postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), rodzice wnioskodawcy M. O. i M.O.1 wprowadzili się po zawarciu małżeństwa do wskazanej we wniosku nieruchomości, stanowiącej własność członków rodziny M.O.1 i zajmowali jej część w celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych swoich i dzieci, za zgodą jej właściciela (J. O., wuja M.O.1 - męża wnioskodawczyni i ojca wnioskodawcy), podyktowaną zwłaszcza względami rodzinnymi; J.O. mieszkał zresztą w tej nieruchomości do jego śmierci w 2011 r.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz uczestniczki T.J., która wniosła w terminie odpowiedź na skargę kasacyjną, rozstrzygnięto na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 520 § 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 5 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. Z 2018 r. poz. 265)).